

nik; a név után szögletes zárójelben megadja a név illetve a névrészek jelentését, utána felsorolja a németben előforduló névformákat (variánsokat, mellékformákat és rövid alakokat; ha idegenből valók, az átadó nyelvet, s ilyenkor a helyes ejtésüket is). A variánsok, mellékformák, rövidítések és az idegen nyelvi megfelelések önálló szócikként is szerepelnek betűrendben a helyükön. Ilyenkor azonban egy fölfelé mutató nyílal utalnak a főformára, ahol az utónév magyarázata megtalálható.

Minthogy a hajdani kétegű utónevekből igen sok megtalálható a mai névrendszerben is, a könyv szerkesztői munkájuk végén betűrendben felsorolják külön a férfi- és külön a női nevek utótagját. Minden ilyen névrész után megadják azt, hogy ez a rész milyen előtagok után állhat.

Minden bizonnyal sok haszonnal és tanulsággal forgathatják a könyvecskét az NDK-ban azok, akik valamiféle kapcsolatban állnak a névadással, de sok tanulsággal és haszonnal olvashatják a magyar névtudomány művelői is.

BACHÁT LÁSZLÓ

HORST NAUMANN unter Mitwirkung von GERHARD SCHLIMPERT und JOHANNES SCHULTHEIS: Vornamen heute. Fragen und Antworten zur Vornamengebung. VEB Bibliographisches Institut. Leipzig, 1979. 102 p.

Német olvasók számára tudományos igényvel megírt ismeretterjesztő mű ez a könyv. A szerzők főként szülők, anyakönyvvezetők és a névtudomány iránt érdeklődő olvasók számára ajánlják munkájukat. Fő törekvésük azon problémák tárgyalása, amelyek a modern névadással és a keresztnévek mai használatával függenek össze.

A könyv első részében H. NAUMANN azt tárgyalja, hogyan illeszkednek bele a nevek a nyelvi eszközök rendszerébe. Kiindulása az, hogy a tulajdonnév a legtöbb esetben csak egy egészen meghatározott és egyedüli dologra érvényes. Ez a dolograirányultság

(direkter Objektbezug) a tulajdonnév fő ismérve — állítja NAUMANN. Ennek alapján a könyv köznévből (das Buch als Gattungsbezeichnung) kiindulva a molnár foglalkozásnéven (der Müller als Berufsbezeichnung) át az Erich Müller névig jutva mutatja be a jelentés elemek egyre szűkülő számát, a névnek adott „Objekt”-hez, vagyis meghatározott dologhoz, élőlényhez való kötöttségét. Igyekszik a tulajdonneveket teljes komplexitásukban bemutatni, kiemeli ezek identifikáló és individualizáló funkcióját, szól a tulajdonnév társadalomhoz kötöttségéről és történetiségéről.

A második részben a keresztnévadás fejlődéséről, főként németországi történetéről kapunk képet. A szerzők bemutatják a társadalmi, vallási változásokat, melyek eredményeképpen a nevek különböző csoportjai a német névrendszerbe beépültek. Ezek a hatások ma is tartanak, mutatják a szovjet és NDK-beli példák. Ezután az NDK-ban érvényben levő névadási törvény helyes értelmezésével, gyakorlatban fölmerülő kérdéseivel (pl. idegen eredetű nevek és ezeknek a nemi megkülönböztetésben játszott szerepe, a névváltoztatás kérdései, többnevűség és hivatalos nevek problémája stb.) foglalkoznak a szerzők. Az utóbbi évek statisztikai adatai alapján megállapítják, hogy az NDK-ban tendenciaként figyelhető meg az anglo-amerikai, szláv és újlatin nyelvekből átvett nevek, és főként ezek becézett alakjainak növekvő használata.

A harmadik részben a keresztnévek képzésmódjáról, a német nevek általános kétagúságáról, a leggyakoribb szuffixumokról kapunk áttekintést, míg a negyedik részben a becenevekről, ezek változatairól, a leggyakoribb képzőkről írnak a szerzők.

(A könyvet Kiss Jenőtől kaptuk ajándékba. Figyelmességét ezúton is hálásan köszönjük.)

HEGEDÜS ATTILA